

Op jacht met ruwharige teckels

Door Femke Lagaaij

Wat is de overeenkomst tussen Adele, Albert Einstein, Brigitte Bardot, Caroline van Monaco, David Bowie, Elizabeth Taylor, George Harrison, Harry Mulisch, John F. Kennedy en Pablo Picasso? Ik had tot voor kort ook geen idee... Tot ik me ging verdiepen in een jachthondenras dat ik nog nauwelijks kende. En ontdekte dat al deze beroemdheden groot teckel-liefhebbers zijn of waren. De andere overeenkomst tussen deze mensen van naam en faam is dat we gevoelig kunnen aannemen dat geen van hen ooit met hun geliefde huisdier gejaagd zal hebben. Want wie jaagt er nou met teckels? Nou.... dat zal u nog verbazen!

Door toeval kwam ik in contact met een aantal bevlogen teckel-voorjagers. Met hen sprak ik over hun geliefde sport en

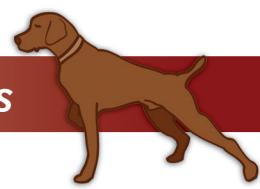
hun honden. En besloot er een artikel in De Jachthond aan te weiden, want ik ben vast niet de enige die benieuwd is

waarvoor die als eigenwijs bekend staande hond (nee, geen staande hond) in de jacht wordt ingezet.

Sta mij toe dit hondenras eerst kort te introduceren: De teckel is een van oorsprong Duits ras dat gefokt werd voor bovengrondse (zweetwerk) en ondergrondse jacht, voornamelijk op dassen, vandaar z'n andere naam dashond. De das wordt in Nederland tegenwoordig natuurlijk niet meer bejaagd, dus die oude naam hoor je hier ook steeds minder. Maar het ondergrondse werk bestaat nog steeds en is nu voornamelijk op de vos.

De korte poten van de teckel zijn functioneel: hierdoor is de kop van de hond dicht bij de grond wat het volgen van een geurspoor vergemakkelijkt en bovendien kan de teckel zich zo eenvoudiger in hopen en pijpen wringen. Ondanks zijn korte poten, is de goed getrainde teckel wendbaar en atletisch. Iets dat je bijna vergeet wanneer je in je eigen buurt die te dikke exemplaren langs ziet sloffen.

Amy in de hoogzit

Variëteiten

De teckel komt in drie verschillende maten voor:

- De **standaard teckel**: borstomvang boven de 35 cm, gewicht tot maximaal 12 kilo.
- De **dwergteckel**: borstomvang van 30 t/m 35 cm, gewicht variërend tussen 8 en 10 kilo.
- En dan de **Kaninchen teckel**: borstomvang tot 30 cm, gewicht variërend tussen 3 en 6 kilo. Zoals de naam al deed vermoeden: dit handzame hondje wordt gebruikt om konijnenburchten in te gaan om de aanwezige konijnen er uit te jagen.

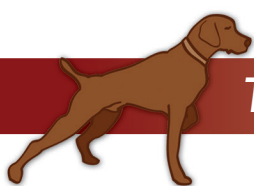
In die drie verschillende maten hebben we dan ook steeds drie verschillende vacht-structuren, namelijk:

- De **korthaar**: met een korte, gladde vacht die nauwelijks verhaart
- De **langhaar**: met een licht golvende lange, zachte vacht -deze variant zie je eigenlijk niet in het jachtveld
- En de **ruwhaar**, die beschikt over een borstelige vacht, met meer haar op zijn kop en snuit.

En om te voorkomen dat het saai wordt, zijn er **twalf vachtkleuren** toegeestaan. Sommige vachtkleuren komen alleen voor bij een van de drie vacht-structuren. Best overzichtelijk, niet-waar? Een van mijn gesprekspartners

Cor van der Kuil, na het werk in de vossenbouw

Teckels

die hieronder aan het woord zal komen, vertelt dat je eigenlijk wel kunt spreken over negen(!) verschillende teckelsoorten omdat met het formaat en de beharing vaak een heel ander karakter samenhangt.

Gerennommerde teckel voorjagers en fokkers

Om te beginnen spreek ik twee van de meest gerennommerde teckel voorjagers en fokkers van Nederland: Cor van der Kuil en Dientje Quartel. Zij wijden me beurtelings -telefonisch- in in de geheimen van het jagen met teckels.

Dientje: "De teckel is de meest veelzijdige jachthond die we kennen. Hij werkt onder én boven de grond en kan ook prima ap-porteren".

Cor van der Kuil is nu bijna vijftig jaar actief met zijn ruwharige teckels, zowel in de praktijkjacht, als op wedstrijden, als in de showring. Hij staat al jaren aan de Europese wedstrijdtop en heeft -hij vertelt het met enige schroom- als enige buitenlander de gouden VerdienstNadel verkregen. Een onderscheiding voor de bijdrage aan de teckelfokkerij.

Cor: "En bovendien is hij -dat weten heel weinig mensen- ook inzetbaar voor waterwerk".

Dientje: "Het is natuurlijk geen retriever. Hij jaagt in eerste instantie voor zichzelf. Zelfstandig. Daar heeft hij geen hulp van de baas bij nodig, maar hij moet slim genoeg zijn om te weten wat hij wel of niet kan doen. Jammer genoeg is het in Nederland moeilijk om aan goede werkhonden te komen, teckels die bewezen hebben dat ze kunnen werken".

Wedstrijden

Cor: "In Nederland kennen we de jacht met teckels nauwelijks en zijn er dus ook weinig wedstrijden. De wedstrijdvormen die we hier nog hebben, zijn zweetproeven en luid op spoor proeven, bijvoorbeeld georganiseerd door de teckel club of brakken club. De andere wedstrijdvormen zijn er des te meer in Duitsland, België, Servië en Frankrijk. Je moet dus bereid zijn te reizen, als je (veel) proeven wil lopen met teckels".

Dientje: "Als je aan die wedstrijden in het buitenland mee wil doen, begin je met twee toegangsproeven. Een schotvast proef en luid op een (warm) spoor. Dat laatste is iets dat je eigenlijk niet kunt aanleren. Het is aangeboren of niet. Je moet daarom niet fokken met honden die dat niet in zich hebben. De bedoeling van de proef is dat de hond het spoor van het haas volgt, los in het veld. Hazen slaan veel haken en de hond moet hem soms kilometers lang blijven achtervolgen en daarbij luid geven. Aan het eind van de proef moet je je hond influiten. Mocht hij niet terugkomen, dan zul je hem moeten gaan halen. Nog even ter verduidelijking: op het zweetspoor, een koud spoor dus, mag de hond niet luid zijn. Maar wanneer hij luid geeft, dan heeft daar net wat gelopen, waardoor dat een warm spoor is".

Cor: "Dan is er het werk in de vossenbouw. De bedoeling is dat de hond de vos opspoort, achtervolgt en uit zijn hol jaagt zodat jagers het dier kunnen vangen. Je traint hiervoor in een kunstbouw. Daarvoor ga ik in het wedstrijdseizoen elke week met mijn honden naar Duitsland. Om een vos uit zijn bouw te jagen is een flinke portie moed, doorzettingsvermogen en slimheid nodig. Deze eigenschappen geven het ras de zelfstandigheid en het eigen initiatief dat sommigen 'eigenwijs' noemen.

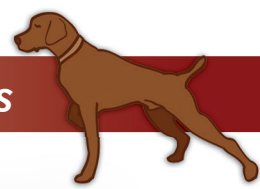
Dit werk is heel vermoeiend, zowel mentaal als fysiek. Je moet je hond dan ook flink in conditie houden, wil je hem dit laten doen. Je kunt met een teckel die goed getraind is, dan ook rustig gaan fietsen. Het werk in de vossenbouw is niet zonder gevaar: mijn teckels hebben daar

menig blessure opgelopen door confrontaties met de vos. Maar de teckel is hard voor zichzelf en zal over het algemeen snel herstellen".

Dientje Quartel fokt al veertig jaar teckels in haar kennel Van 't Roojan en heeft vele werk- en showkampioenen voorgebracht. Ze heeft zelf ook een jachtakte "ik ben in de natuur en wilde wel weten waar ik mee bezig was". Wegens haar uitzonderlijke verdiensten ontving ze in 2015 de gouden erespeld voor Kynologen.

Dientje: "We hebben daarnaast de **Stöberproeven**, vergelijkbaar met de drijfjacht. Je laat de hond los in een perceel waar reeën, varkens of herten zitten. Daar moet hij luid op het wild geven en je moet hem binnen een uur terug krijgen. Als je heel bedreven bent, kun je aan je hond horen of hij achter een hert of een wild zwijn aan zit. Door ervaring ga je dat verschil in geluid leren kennen. Maar als je hem zo'n perceel instuurt, kan hij

“Wat hij eenmaal geleerd heeft, onthoudt hij voor altijd!”

onderweg ook een vossen- of een das-senbouw tegenkomen. Het kan dus zijn dat hij onder de grond verdwijnt en dat je dan eindeloos moet wachten tot hij terugkomt”.

Cor: "Tot slot zijn er dan de zweetproeven. De hond wordt ingezet op een zweetspoor (op druppels bloed van een aangeschoten stuk grofwild) dat wel 20 of 40 uur oud kan zijn. Dat spoor moet hij uitwerken over een afstand van 1000 meter. De gedachte hierachter is dat gescho-

ten wild binnen een bepaalde tijd binnen moet komen zodat het voor consumptie geschikt blijft. De teckel moet ook hier weer **luid op het spoor** zijn, als dat er eenmaal goed in zit, hoef je dat niet veel meer te trainen. Al die proeven komen samen in de **veelzijdigheidsproeven**, waar de hond in één of twee dagen moet

bewijzen dat hij én goed onder de grond werkt, én goed boven de grond. Algemene gehoorzaamheidsproeven horen hier ook bij”.

Praktijkjacht

De praktijkjacht in Nederland is voornamelijk nog zweetwerk, oftewel nazoek op (aan-) geschoten wild en jacht in de vossenbouw. In Duitsland is voor de teckels ook nog een rol op de drijfjacht weggelegd.

Zowel Dientje als Cor zijn actief (geweest) in de praktijkjacht. Wat betreft zweetwerk is dat een nogal onvoorspelbaar gebeuren.

Lowiecke (van Dientje Quartel)

Je wordt 's avonds om 11 uur plotseling gebeld of je wil komen met je hond omdat er een stuk wild wordt vermist. Dan stap je in de auto om even later in een pikdonker perceel, waar een gewond en agressief varken kan liggen, met je hond aan de slag te gaan. Iedereen kent de verhalen van de keren dat het daarbij bijna mis is gegaan. Naar mijn idee moet dus niet alleen de hond, maar ook de voorjager behoorlijk moedig zijn...

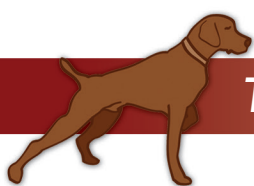
Waarom een teckel?

Cor: "Een heel fijne eigenschap van de teckel is, dat hij wat hij eenmaal geleerd heeft, voor altijd onthoudt! Daar staat tegenover dat je een zeer consequente hand van opvoeden moet hebben, want wat hij eenmaal verkeerd aangeleerd heeft, is bijzonder moeilijk weer af te leren. En: ik heb een soort tic- ik ben gewoon super enthousiast over dit hondenras en het werk dat ze kunnen doen. Wanneer je een jonge hond hebt die mooi werk laat zien, geeft dat elke keer weer een kick”.

Dientje: "Jagende teckels hebben de toekomst. Ten eerste zijn ze bij de drijfjacht

Mariette Jansen

Teckels

iets trager dan grotere hondenrassen die ingezet worden, met als voordeel dat het wild rustiger langskomt bij de jagers in het veld. Ten tweede neem je ze onder je arm mee op de hoogzit. Dat is super handig en zie ik je met zo'n grote hond nog niet doen. De teckel kijkt met je mee naar wat er in het veld loopt... Samen heb je een heerlijke ochtend of avond. Wat wil je nog meer?"

Mary Duiker

Behalve met Cor en Dientje, sprak ik met twee andere gepassioneerde teckel-voorjagers/liefhebbers. Als eerste met Mary Duiker. Ze vertelt: "Vroeger kwam ik regelmatig met teckels in aanraking, ik kende de teckel als jachthond eerlijk gezegd niet. Toch ben ik op enig moment letterlijk en figuurlijk op de teckel gevallen. We waren zo'n vijftien jaar geleden op een jacht in Duitsland en daar struikelde ik over een lijntje waar een van de aanwezige fokkers zijn pup even mee vast had gezet. De pup keek mij aan en ik was verkocht. Tot mijn grote geluk bleek

deze pup, de laatste uit het nest, nog beschikbaar te zijn. Een week later hadden we haar in huis. Ze bleek uit de jachtlijnen van een bekende fokker van teckels, Dientje Quartel, te komen".

"Deze teckel, Amy, heeft ons leven veranderd want we hebben door haar ervaren wat een geweldige werkhond de teckel is en in de laatste 10 jaar zelf drie nestjes voor de jacht gefokt. Van Dientje leerden we zweetsporen te lopen. Super leuk om te zien waar je hond toe in staat is. Naast het zweetwerk heb je het aardwerk. Ik moet bekennen dat ik dat in de praktijk wel eens spannend vind. Als ze onder gaan, een hol of een bouw in, ben ik altijd bang dat er iets met ze gebeurt. Je moet ze soms echt uitgraven met de schop. Vooral als je een felle hond hebt, weet je niet zeker of je je hond wel weer terug ziet".

"We hebben inmiddels een aantal teckels geplaatst bij het Groen Netwerk, in het Kroondomein en bij een boa, waar vooral voor de nazoek gebruik wordt gemaakt van de uitstekende jachteigenschappen van de teckel".

Mariëtte Jansen

Mariëtte Jansen jaagde voorheen met een Pat-terdale Terriër "een harde hond" op de bouw. Ze stapte over op teckels omdat die, zo had ze gezien, een stuk meer verstand hebben. Ze heeft op dit moment twee ruwhaar teckels, één van 10 en één van 3. Zo'n 5 jaar geleden haalde ze haar jachtakte en schoot haar eerste vos op de bouw, die er door haar teckel uit gejaagd was. Ze doet bouwjacht in haar eigen jachtveld en op uitnodi-

ging bij andere jagers, waaronder op een militair terrein. Daar hebben de jagers de bouwen in kaart gebracht aan de hand van coördinaten.

Bouwjacht

"De bouwjacht is onder meer belangrijk voor weidevogels. Als je bedenkt dat een vos een halve, tot een hele kilo vlees per dag eet, begrijp je dat -als je weidevogels wilt beschermen- beheer noodzakelijk is. En als de vos jongen heeft moeten ook al die mondjes worden gevuld. Niet alleen weidevogels maar ook jonge hazen, konijnen en zelfs ree-kalveren staan op het menu".

"De bouwjacht is toegestaan van 15 september tot 1 maart. Wij gaan vanaf december tot eind februari, afhankelijk van de winter. Hoe slechter het weer, hoe groter de kans dat de vos onder ligt. We komen altijd met een klein groepje, want bij onrust springt de vos niet. Meestal zijn we met 4 of 5 mensen. En meestal nemen we 2 honden mee zodat we indien nodig kunnen afwisselen".

"Als wij in het jachtveld komen, zijn de bouwen soms al afgetekend op de kaart van het gebied. We gaan er met de teckel naar toe. Mijn teckel ruikt eerst in de pijpen. Als ze geen interesse toont, is er geen vos thuis. Mocht ze belangstelling hebben, dan loopt ze onder en gaat op zoek naar de vos. Ik luister dan na enige tijd bij de ingang van de bouw of ik haar hoor blaffen. Als zij blaft (luid geeft) weet ik dat ze de vos heeft gevonden. En nu wordt het spannend. Het kan zijn dat de vos snel springt maar het kan ook uren duren. Rust en stilte zijn dan het allerbelangrijkste: de vos hoort alles! De teckel gaat altijd onder met een halsband met daarin een zender. Na ongeveer 20 minuten ga ik haar uitpeilen om te kijken waar ze zich bevindt en indien nodig graven wij de hond uit en komen we ook bij de vos".

"Je traint de jonge hond voor dit werk in de kunstbouw. Ik vind het heel mooi om te doen. En je draagt samen met je teckel bij aan een gevarieerde biotoop".

Foto's o.a.: Mary Duiker, Mariëtte Jansen, Cor van der Kuil, Dientje Quartel, Ruud Sterken, Rob van 't Zelfde, De Jachthond

